

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

ÚSTAV ANGLICKÉHO JAZYKA A DIDAKTIKY

Veronika Gižová, Types and Use of Shortening on Twitter / Typy a užívání zkratk na Twitteru. Magisterská diplomová práce, Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK Praha, srpen 2017. Posudek školitele

Téma diplomové práce, které si Veronika Gižová zvolila, je zajímavé a velmi aktuální: komunikace na sociální síti, konkrétně na Twitteru. Rozhodla se ověřit předpoklad, že omezení délky zpráv, které je pro Twitter charakteristické, se promítne i do volby jazykových prostředků neboli že uživatelé Twitteru budou mít tendenci užívat více (a různých) zkratk než pisatelé jiného typu textů (žánru). V teoretické části nejprve popisuje standardní typy krácení, o kterých předpokládá, že se v tweetech objeví, a doplňuje základní informace o sociálních sítích a lingvistice zkoumající tento typ komunikace. V části metodologie věnuje nejvíce pozornosti sestavování twitterového vzorku, o poznání méně vzorku kontrolního (novinového). Výzkumná část je rozdělena na kvantitativní rozbor výsledků twitterového vzorku a základnímu rozboru vzorku kontrolního. V druhé části rozebírá soubor zkratk, které se v twitterovém vzorku vyskytly. V závěru konstatuje, že výchozí předpoklad se potvrdil, tj. v tweetech bylo na počet slov více zkratk než v novinovém vzorku stejného rozsahu, byť jejich repertoár vcelku nevykazuje mimořádné zvláštnosti, což může být dáno i velikostí vzorku.

Poznámky ke kapitolám: Oddíl 2.1.4 Kapitoly 2 měl vedle „abbreviations“ zmínit ještě zkratky užívané pouze v psaném textu (tj. zkratky, které ani nehláskujeme, ani nevyslovujeme jako slova, ale při čtení používáme nezkrácenou podobu výchozích slov: mph > miles per hour (autorka v empirické části sama užívá termín „graphic initialism“). Zkratky jako *QF* (s. 38), které se v tweetech objevily, dost možná nejsou hláskované abbreviations, při čtení tweetu nahlas by se četlo „qualification“ (a nikoli [kjú-ef]). Ze zpětného pohledu je otázka, zda by místo zevrubného popisu tří typů zkratk v teoretické části, z nichž blends se v celém vzorku neobjevily vůbec (jejich popis je tedy zbytečný – a naopak jiné typy, které se ve vzorku objevily, v teoretické části zmíněny nejsou), nebylo účelnější přesunout popis zkratk do empirické části a věnovat se pouze tomu, co se ve vzorku fakticky objevilo. V kapitole jsou i drobné nepřesnosti: s. 15 „acronyms need at least three constituents“ – existuje řada akronymů obsahujících jenom dva konstituenty, *hifi*, *sci-fi*, *wilco* atd.; s. 26 „in blending, the first element tends to be back-clipped and the second fore-clipped“ > výraz „tends to be“ je nepřesný – pokud je první element krácen, musí to jít pouze a jen o back-clipping (podobně druhý element může být pouze fore-clipped)

V Kapitole 3 by bylo elegantnější, kdyby byla část popisující kontrolní vzorek výrazněji oddělena od část zabývající se sestavováním vzorku tweetů. Popis kontrolního vzorku tvoří vlastně jen jeden odstavec (s. 29) a prolíná se s popisem metody sběru vzorku tweetů. Navíc poznámka, že byl užit pouze „small control test sample“, protože na „full-scale comparison“ není místo, nakonec neodráží skutečnost, protože kontrolní vzorek má stejný rozsah (6126 slov) jako vlastní výzkumný vzorek a dokonce i stejné tematické složení. Prakticky tak bylo úplné srovnání provedeno, byť velmi minimalisticky. Tak či onak metoda sběru tweetů, jejich výběr a eliminační kritéria apod. jsou popsány velmi pěkně a líbí se mi i oddíl o „nevyhovujících“ metodách sběru.

K rozboru v Kapitole 4 lze samozřejmě mít řadu otázek. Je možná škoda, že autorka v tabulkách 5 a 6 uvádí pouze kategorii „initialisms“ nerozdělenou na acronyms a abbreviations (řekl bych, že abbreviations bude více, viz Tabulka 8). Odstavec o užívání tokens, types a lemmas (s. 37-8) je trochu divoký. Zejména tvrzení, že „The token-lemma ratio gives the number of unique

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

ÚSTAV ANGLICKÉHO JAZYKA A DIDAKTIKY

shortenings ... in the sample“. Počet jedinečných zkratek je dán počtem typů, resp. lemmat. Pokud se mluví o poměru tokens a types, jde o type/token ratio, které vyjadřuje buď lexikální bohatost, nebo naopak repetitivnost. Údaj o počtu zkratek na jeden tweet v oddílu 4.2.2 toho sám o sobě mnoho neříká, museli bychom mít srovnání např. s počtem zkratek na jednu jednotku textu v jiném žánru. Oddíl 4.2.3 by si zasloužil zevrubnější zpracování (nerozumím tvrzení na s. 41, že zkoumat lemmata je téměř zbytečné, protože „shortening processes are evenly represented“). Navíc tento oddíl, který měl být o kontrolním vzorku, zakončuje odstavce o zastoupení zkratek v twitterovém vzorku (?). K oddílu 4.3 Shortening types bych měl několik dotazů: *libdems* označené jako clipping je spojení dvou zkrácených slov – neodpovídá spíše definici akronymu? a není *mins* analogické *hrs*, které je zařazeno mezi „omitted letters“?; *K*, *r*, *u* označené jako logogramy – *K* je zkratka z *kilo*, nejedná se opravdu spíše o abbreviation, jak autorka sama zvažuje (nebo dokonce clippings – a čím se liší od *v*, versus?), *u* dokonce není ani zkratka, ale alternativní spelling (respelling) slova *you*; non-standard spelling – jde v případě *tho* a *wud* skutečně o zkratky, a ne opět o respelling?; omitted letters – *as* místo *has* se mi (vzhledem k jedinému výskytu) jeví spíše jako „typo“, podobně *av* (navíc v textu správně mělo být „has“, nikoli „have“), *blgd* a *hrs* jsou standardní (pouze psané) zkratky, které najdete ve slovníku. Místo označení „omitted letters“ bych možná volil něco jako „letter-omitting abbreviations“ (v zásadě jde o „graphic abbreviations“).

Formální stránka: Práce je zpracována pečlivě, nevidím žádné zásadní formální nedostatky a také jazykové úroveň je pěkná. V českém abstraktu nemělo být u hypotézy (i) vloženo „a jejich typů“, protože to je obsahem hypotézy (ii) – v anglickém abstraktu je to v pořádku; s. 24: enjoy them to the extent, they > enjoy them to the extent that they; s. 37: v tabulkách (4, 6) se procenta uvádějí na desetinné místo, i když vyšla celá čísla: 43.0, 27.0 atd.; s. 58: References – publikace téhož autora se řadí chronologicky (viz publikace Crystala).

Hodnocení: Především je třeba říci, že vzhledem k tomu, že autorka po roční přestávce naplánovala větší část psaní DP na léto, a tedy dobu dovolených, musela se od teoretické kapitoly obejít bez konzultací s vedoucím práce. Bylo pak pro něj zajímavé sledovat, jak si sama poradila. Na práci kromě jiného oceňuji, že autorka sama navrhla téma a zcela samostatně řešila veškeré metodologické problémy spojené se získáváním dat z Twitteru. V tomto ohledu jí školitel neznalý tohoto média nemohl pomoci. Je trochu škoda, že autorka nevyužila možnosti srovnat situaci ve dvou různých tweetových trendech (který z nich, sportovní nebo sociální, obsahuje více zkratek a jakých?). Podobná možnost se nabízela i s kontrolním vzorkem. Obecně ale práce splnila svůj cíl, z hlediska celkové koncepce a logického uspořádání dopadla pěkně a školitele příjemně překvapila. Jedním z jejich kladů je i to, že vybízí k zamyšlení nad typologií zkratek.

Otázky pro diskusi: Proč nebyly srovnány oba tweetové trendy? Proč v kategorii „initialisms“ převažují, jak se zdá, abbreviations nad akronymy? Může být logogram znázorněn písmenem (viz i další námítky ke zkratkám v Tab. 8)? Který typ zkratek je pro Twitter nejspíše specifický (nejen početně)?

Závěr: Diplomová práce je přes některé připomínky, myslím, povedená, splňuje všechny požadované náležitosti, a doporučuji ji proto k obhajobě. Práci předběžně hodnotím známkou „velmi dobrá“ až „výborná“, O konečném výsledku rozhodne průběh obhajoby.

V Praze dne 15. srpna 2017

prof. PhDr. Aleš Klégr